

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Achates Tiberianus, Sive Gemma Cæsarea, Antiquitate,
Argumento, Arte, Historiâ, prorsùs incomparabilis, Et cui
parem in Orbe Terrarum, non est reperire, D. Augusti
Apotheosin, Imp. Cæs. Tiberii, ...**

Le Roy, Jacques

Amstelædami, 1683

Notis Historicis Illustrata.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38368

ACHATIS
TIBERIANI,

SIVE
GEMMÆ CÆSAREÆ

NOVA

NOTITIA ET EXPLICATIO
NOTIS HISTORICIS ILLUSTRATA.

*Vndè Gemma hæc Augustæa ad Regis Francorum
manus delata.*

Asserunt Historiæ Augustæ Scrip-
tores, Trajanum Augustum dum
bella externa ingruerent, species
Imperatorias, Gemmeamque fu-
pellectilem vendidisse, ne Ro-
manos nimis exactionibus ex-
hauriret. Credibile autem est,
Constantinum Augustum dum Byzantium, (quam
novam Romam appellavit) conderet, ut statuas ple-
rasque eximias, ita & species & cymelia Augustæ
supellectilis secum Byzantium abstulisse.

Hanc deindè, Turcis aliisque hostibus Constan-
tino.

A

tino.

tinopolitanum Imperium ad orientibus, ab Imperatoribus esse divenditam.

Balduinus II. Flander, Imperator Constantinopolitanus, Anno M. CC. XLVIII. Byzantio pulsus à Paleologis, Franciam, Angliam, aliaque Regna peragravit, ut suppetiis undique conquisitis, reditum sibi ad Imperium Byzantinum muniret. Sacras Dominicæ Passionis Reliquias, Cymeliaque omnia secum abstulit, & Regibus oppignoravit ac vendidit, ut pecunia corrogata hostes suos Byzantio pelleret.

Inter alia cymelia Achates hic TIBERIANVS, & quia aliis Sacris Reliquiis mistus erat, historiam sacram continere creditus.

In ista temporum nocte, quâ ante istos quadringentos annos (& quod excurrit) Europam oppressit Barbaries, & velut Scytismus quispiam Orbem occuparat, Historiâ priscâ, & politioris Litteraturæ omni cognitione extinctâ: Græculi in quorum manus Gemma hæc devenerat, Romanorum Antiquitatum ignari, ut pretium lapidi adderent, (seu reverà sic conjectarent) *Josephum*, in Ægypto olim regnantem, sub Rege suo hic expressum esse crediderunt.

Petrus Gassendus in vita Peireskii lib. 3. pag. 288. ait, quod *Exornata illa circum fuerat Christianis figuris, & epigraphis à Græco quodam Imperatore, adeo ut cum Balduinus eam oppignorasset D. Ludovico, ac postmodum tandem venisset in manus Caroli Regis, nomine Quinti, & crederetur sacram quandam continere historiam, in gazophilacium Sacelli Basilica, seu (ut vulgò indignant) Sanctæ Capellæ, quasi donarium religiosum fuerit illata, inibi etiamnum asservatur, sæpiusque vidi manibusque contrectavi.*

Re-

Ecce a Themistio Philosopho dictum est :
*Imagines veteris Artis ad admirandum indi-
 gent tempore , accuratisq; oculis.*

NICOLAUS FABRITIUS PEIRESKIUS,
 Regius in Aquisextiano Consilio Senator, priscorum
 Cymeliorum admirator & conquistor solertissimus,
 & intelligentissimus, Cæsaris Octaviani Augusti Apo-
 theosin, hanc Gemma describi, potissimamque Au-
 gusti Aulam, ac profapiam, illa contineri observavit:
 ut testatur Petrus Gassendus in historia vitæ ejus lib. 3.

JOANNES TRISTANUS Toparcha sancti Amandi,
 in *Commentariis Historicis Imperatorum Romanorum*,
 quos anno M. D. C. XXXV. Parisiis Gallico idio-
 mate edidit, hanc Gemmam Cæsaream æri incisam in
 lucem dedit, & explicatione quoque eam illustrare co-
 natus est: verum haud eâ, ut mihi videtur, felicitate,
 quâ multa & difficillima numismatum ænigmata
 enodavit.

Nec enim cuiquam in antiquitate vel mediocriter
 versato umquam persuadebit, illum qui Pegaso vehi-
 tur DIVUM AUGUSTUM esse; ipsam namque Gem-
 mam accuratè inspicienti facilè patebit; faciem illius
 non respondere lineamentis faciei Augusti, quam in
 nummis videmus.

Quis etiam credet, illum radiato & velato capite,
 JOVEM esse? quem numquam videre est nec fictum
 nec pictum velato capite, nisi apud Martianum Ca-
 pellam, posterioris ævi Scriptorem. Adhæc, quis um-
 quam vidit Jovem imberbem, nisi in aliquibus Gor-
 diani & aliorum nummis? in quibus Cæsaris imberbis
 caput Jovi attribuitur.

Nec est quod quispiam objiciat Jovem Anxurum

A 2

qui

qui imberbis erat, Servio teste. Ille etenim juvenili specie fingebatur, ut & Jupiter Casius apud Achillem Tatium; cum ille qui in hac Gemma expressus est, jam provectæ ætatis sit. Quin etiam ipsum Jovem Anxurum Barbarum videmus in Nummis Augusti, apud Goltzium, Tab. LXXV.

Jam quis concedet illum qui Galeatus & Paludatus Trophæum humeris portat, Numerium Atticum esse? qui D. Augustum in Cælum ascendentem se vidisse jurarat. Quid enim illi Senatori & Prætorio cum galea & Trophæo? nam quod Trophæum illud existimat esse mortalitatis exuvias quæ Augusto in Cælum properanti excidunt prorsus nugari est.

Quid dicam de Antonia & Livia, quibus versâ vice nomina imponit? ut facilè cognoscent ii qui earum effigies in nummis perspicient. Cum etiam rationi magis consentaneum sit Antoniam Matrem Germanicum amplecti; Liviam verò Augustam Tiberio filio affidere.

Volumen autem, quod Germanicum manu tenere ait, ego quidem in Gemma hac non reperio, ubi nihil aliud Germanicum tenere video, quàm ansam clypei sui.

Nec illud quoque perplacet, quod arbitratur Captivum illum qui Liviæ affidet, servum aliquem aut Libertum ejus esse, qui verba Tiberii & Germanici notis excipit, cum gestus ille & schema, lævâ caput sustinentis, Captivi sit, aut Provinciæ subactæ: non verò Notarii, ut infrâ latiùs docebimus.

Præterea quem ipse *ÆNEAM* esse asserit, est ipsa Roma quæ Orbem manu tenet.

Post Peireskium & Tristanum, Monile hoc, interpretari coepit Albertus Rubenius. Petri Pauli Filius

lius, Philippo IV. Hisp. Regi in Sanctiore Concilio à Secretis, cujus dissertationem de hac Gemma conscriptam excudi curavit Antverpiæ, Gasperius Gevartius, ejusdem urbis Archigrammateus.

Hic itaque scriptor operi suo præfixit, non inverfam, ut Tristanus, sed rectam faciem hujus Achatis, parentis sui curâ in æs incisam, ad cujus intelligentiam, proximè accessit, sed in personis designandis in segmento ejus superiore & inferiore remur aberrasse.

Ergò ut sententiam meam breviter exponam, cenfeo Gemmam hanc continere non reditum Germanici è Germania ut Tristanus existimat, sed potiùs profectionem ejus in Syriam, quamvis eam sculptam esse reor aliquo tempore post profectionem ejus, quod evincit Trophæum illud, quod Drusus Tiberii filius portat.

Illi enim Ovatio decreta est Anno V. C. 772. cùm Germanicus jam esset in Syria. Nec iis se angustiis adstringere voluit artifex, ut ipsam profectionis historiam simpliciter exhiberet, sed totam Tiberii aulam, Juliamque familiam, cælo terræque illustrem & gloriosam commonstrare, & unâ ob oculos ponere voluit: hinc & *D. Julium*, *D. Augustum*, *Drusum Germanicum*, atque etiam *Drusum Tiberii filium* adjunxit, qui eo tempore quo Germanicus ex urbe profectus est, in Dalmatia erat.

Porro ut Gemmæ istius interpretatio clarior fiat, in tria Segmenta eandem partiri visum est, superius, medium, & inferius.